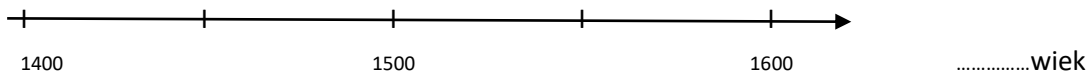

TEMAT: Rzeczpospolita Obojga Narodów w 2. połowie XVI w.**1. Zawarcie unii realnej w Lublinie w 1569r. między Koroną i Wielkim Księstwem Litewskim i jej konsekwencje**

- powstanie **Rzeczypospolita Obojga Narodów** (państwa wielonarodowościowego, wielokulturowego i wielowyznaniowego)
- wspólny monarcha
- wspólny sejm (w izbie poselskiej zasiadali teraz przedstawiciele polscy i litewscy)
- wspólna polityka zagraniczna
- odrębność skarbów , urzędów centralnych i wojska

ZADANIE 1: Wyjaśnij pojęcie „unia”**ZADANIE 2: Zaznacz rok 1569 na osi czasu, jaki to wiek?****2. Rzeczpospolita państwem bez stosów**

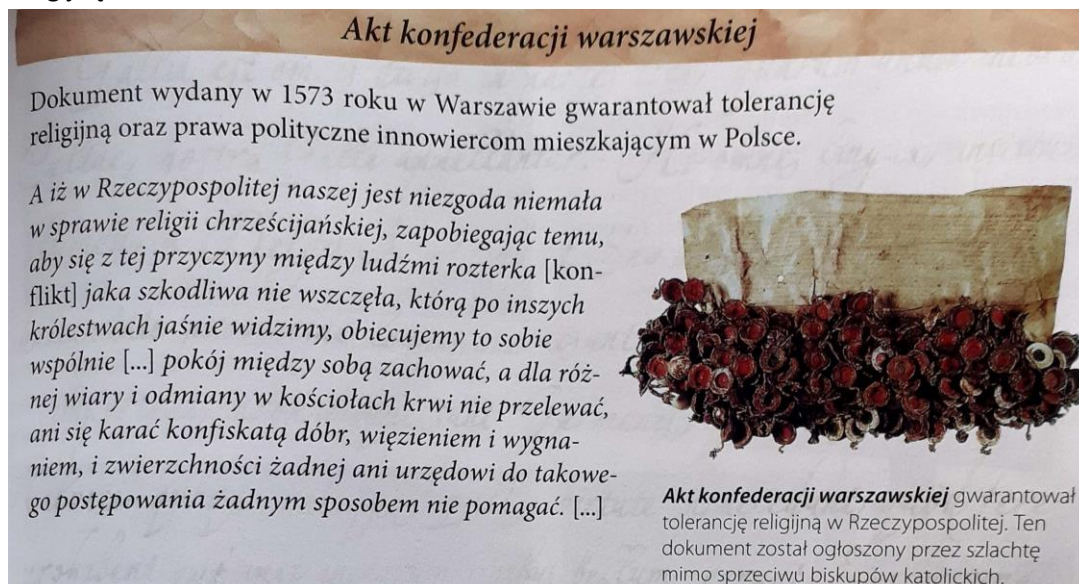
Wśród społeczeństwa panowała wielowyznaniowość: katolicy, prawosławni, muzułmanie, bracia czescy, żydzi. Z zachodu Europy do Rzeczypospolitej zaczęły docierać również hasła reformatorskie. Pojawiły się nowe wyznania-luteranizm, kalwinizm i arianizm

luteranizm	kalwinizm	arianizm
Rozwinął się wśród mieszczan i ludności niemieckojęzycznej	Był przyjmowany raczej przez szlachtę i magnaterię polską i litewską	Rozwinął się w latach 60-tych wśród zwolenników kalwinizmu, którzy stworzyli mniejszy zbór

Wpływy te spowodowały, że domagano się wprowadzenie języka polskiego w nabożeństwach, komunii pod dwiema postaciami (chleba i wina) oraz zniesienia celibatu, czyli bezżeństwa księży

Rzeczpospolita zyskała miano „**państwa bez stosów**” - oznaczało to, że Rzeczpospolita Obojga Narodów była krajem tolerancji religijnej dzięki temu uniknęła w XVI wieku wojen religijnych, które miały miejsce w innych krajach Europy zachodniej.

- Tutaj znaleźni schronienie przedstawiciele różnych wyznań, którzy w swoich krajach byli prześladowani
- Tutaj przedstawiciele różnych wyznań zawarli porozumienie, zwane **ugodą sandomierską**, uznając nawzajem swe wyznania za prawowierne i urządzając wspólne synody
- Tutaj uchwalono **akt konfederacji warszawskiej (1573 r.)** w której szlachta zapewniała sobie tolerancję religijną

ZADANIE 3: Jakie kary, wobec innowierców zobowiązali się autorzy tego dokumentu się nie stosować?

.....
.....
.....

3. Stosunek Kościoła Katolickiego wobec reformacji

- Rozpoczął się proces pozyskiwanie różnowierców do katolicyzmu
- Sprowadzono do kraju zakon jezuitów, którzy stworzyli Akademię Wileńską (uczelnię wyższą)
- Wprowadzono reformy wewnętrzne w Kościele katolickim (zmieniło się postępowanie księży, podniesiono poziom moralny i intelektualny księży)

Zawarto **unię brzeską w 1596r**, która podporządkowała papieżowi kościół prawosławny w Rzeczypospolitej oraz powołano kościół unicki (greckokatolicki)

4. Rzeczpospolita za panowania pierwszych władców elekcyjnych

Elekcja -to wybór na wysokie stanowisko w państwie

W 1572 roku zmarł król Zygmunt August. Nie pozostawił po sobie syna. Śmierć ostatniego z Jagiellonów spowodowała, że elekcja przybrała nowy charakter. Od tej pory wybór monarchy przestał być ograniczony do przedstawicieli jednej dynastii. Szlachta zyskała możliwość swobodnego wskazywania kandydatów. Zebrani w okresie bezkrólewia na sejmie posłowie i senatorowi polscy i litewscy zdecydowali, że prawo do wyboru króla mają wszyscy szlachcice. Na wyznaczony teren w pobliżu Warszawy mógł przybyć każdy członek stanu szlacheckiego. **Wolna elekcja** stała się odtąd stałym elementem ustroju Rzeczypospolitej. A w czasie **bezkrólewia** tymczasowa władzę miał pełnić prymas Polski jako **interrex**.

ZADANIE 4: Wyjaśnij pojęcie „wolna elekcja”

.....
.....

Wyboru króla dokonywano najczęściej na polu elekcyjnym położonym niedaleko wsi Wola, która obecnie jest jedną z dzielnic Warszawy. Senatorowie i posłowie obradowali w zadaszonej szopie senatorskiej 1. Przybyła na elekcję szlachta gromadziła się wokół szopy według województw, z których pochodziła 2. Wynik głosowania ogłaszał interrex.

ZADANIE 5. Na podstawie informacji z powyższych testów odpowiedz na pytania:

- Gdzie odbywała się elekcja?.....
- Kto w niej uczestniczył?
- Kogo określano mianem „interrex”, jakie był jego zadanie?

.....
.....

Pierwsza elekcja odbyła się w 1573r. Z czterech kandydatów do tronu polskiego wybrano, pochodzącego z Francji, Henryka Walezego. Panował krótko (119 dni). Kolejnymi królami elekcyjnymi byli: Stefan Batory i Zygmunt III Waza.

ZADANIE 6: Kim są przedstawieni poniżej królowie? Wyszukaj w Internecie ich portrety i podpisz. Którego z nich wybrano w czasie pierwszej wolnej elekcji?

Aby objąć władzę, przyszły król musiał zobowiązać się do przestrzegania najważniejszych zasad funkcjonowania Rzeczypospolitej. Od imienia monarchy dokument zawierający spis tych praw nazywamy **Artykułami henrykowskimi**

Artykuły henrykowskie ograniczały w dużym stopniu władzę króla w Rzeczypospolitej, gdyż zobowiązywały go między innymi do: przestrzegania zasad wolnej elekcji (król zrzekał się dziedzicznych praw do tronu), zachowania wszystkich dotychczasowych przywilejów szlacheckich, zwoływania sejmu co dwa lata, niepodejmowania decyzji w sprawach polityki wewnętrznej (m.in. nienakładania wojny) bez zgody sejmu. **Mimo artykułów henrykowskich** gwarantujących szlachcie przywileje i dających jej prawo do wypowiedzenia posłuszeństwa królowi, **władza monarchy była nadal silna.** Mógł on decydować o obsadzie urzędów i nadawać królewszczyzny, czyli ziemie pozostające w jego dyspozycji i pozyskiwać sobie w ten sposób stronników. Fakt, iż urzędy w Rzeczypospolitej były piastowane dożywotnio, powodował, że sprawujący je możni pozostawali jednak w dużym stopniu niezależni, a nawet występowali niejednokrotnie przeciwko polityce monarchy.

ZADANIE 7: Jakie ograniczenie dla króla niosły za sobą zasady zawarte w Artykułach henrykowskich?

.....

.....

.....

.....

Król elekcyjny musiał też przestrzegać zapisów umowy **Pacta Conventa.** Zawierała ona osobiste zobowiązania przysięgłego monarchy wobec Rzeczypospolitej i jej mieszkańców.